

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10
The 10th STOU National Research Conference

ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

Administrative Factors Affecting Hygiene Development of Students in Schools under the
Secondary Educationa Service Area Office 34 in Mae Hong Son Province

สุรัชยา น้อยสกุล (Surutchaya Noisakul)¹ สุธิทธิวรรณ ตันติโรจนาวงศ์ (Suttiwan Tuntirojanawong)² ศจี จิระโร (Sajee Jiraro)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการพัฒนาสุขภาวะในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 จังหวัดแม่ฮ่องสอน (2) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสุขภาวะในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 34 จังหวัดแม่ฮ่องสอน (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการพัฒนาสุขภาวะในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 จังหวัดแม่ฮ่องสอน (4) ศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาสุขภาวะในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 จังหวัดแม่ฮ่องสอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 210 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดของสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับมีความเที่ยงเท่ากับ .95 และ .94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) การพัฒนาสุขภาวะของนักเรียนในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ โรงเรียน นักเรียน ครอบครัว ชุมชน และสภาพแวดล้อม (2) ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียนในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ สภาพแวดล้อม ลักษณะขององค์กร นโยบายการบริหารและการปฏิบัติ และลักษณะของบุคลากร (3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และ (4) ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียนในสถานศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะของบุคลากร ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านลักษณะขององค์กร และปัจจัยด้านนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณสะสมเท่ากับ .95 สามารถพยากรณ์การพัฒนาสุขภาวะในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ร้อยละ 91 สร้างสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = .343 + .421(X_3) + .134(X_2) + .114(X_1) + .245(X_4)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = .449Z_3 + .315Z_2 + .131Z_1 + .266Z_4$$

คำสำคัญ ปัจจัยการบริหาร การพัฒนาสุขภาวะ มัธยมศึกษา

¹นักศึกษาหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช aus14485@gmail.com

²รองศาสตราจารย์ ดร. แผนกวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช .suttiwan5697@hotmail.com

³รองศาสตราจารย์ ดร. ศูนย์วิชาการประเมินผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช jiraro.s@gmail.com

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

Abstract

The purposes of this research were (1) to study the hygiene development of students in schools under the Secondary Educationa Service Area Office 34 in Mae Hong Son Province ; (2) to study factors related to hygiene development of students in schools under the Secondary Educationa Service Area Office 34 in Mae Hong Son Province ; (3) to study the relationship between hygiene development of students and factors related to hygiene development of students in schools under the Secondary Educationa Service Area Office 34 in Mae Hong Son Province ; and (4) to study factors affecting hygiene development of students in schools under the Secondary Educationa Service Area Office 34 in Mae Hong Son Province The research sample consisted of 210 teachers in schools under the Secondary Educationa Service Area Office 34 in Mae Hong Son Province, obtained by stratified random sampling based on school size. The employed research instruments were a rating scale questionnaire with .95 and .94 reliability coefficient. Statistics employed for data analysis were the percentage, mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, and stepwise multiple regression analysis. The research findings indicated that (1) the overall and specific aspects of the hygiene development of students were rated at the high level; the specific roles could be ranked based on their rating means as follows: students, school, environment, family, and community; (2) the overall and specific aspects of factors related to hygiene development of students were rated at the high level and could be ranked based on their rating means as follows: characteristics of the environment, organization, the administrative policy and practice and characteristics of personnel; (3) the hygiene development of students in schools correlated positively and significantly at the .01 level with the factors related to hygiene development of students in schools ; and (4) the factors affecting hygiene development of students in schools were the following: characteristics of personnel, environment, organization characteristics, and the administrative policy and practice at the .01 level of significance. The cumulative correlation coefficient was at .95 The prediction of academic administration of Hygiene Development of Students in Schools under the Secondary Educationa Service Area Office 34 in Mae Hong Son Province was 91 percent and can be written in a prediction equation as follows

The predicting equation of raw scores was:

$$Y' = .343 + .421(X_3) + .134(X_2) + .114(X_1) + .245(X_4)$$

The predicting equation of standard scores was:

$$Z = .449Z_3 + .315Z_2 + .131Z_1 + .266Z_4$$

Keywords : Factors, Hygiene development, Secondary education

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

การจัดการเรียนรู้ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีวิวัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงอยู่เป็นระยะ ซึ่ง ณ ปัจจุบัน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 และ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562 มี 9 หมวด 78 มาตรา ได้บัญญัติสาระที่เกี่ยวกับการศึกษาที่สำคัญเพื่อเป็นกลไก และตัวขับเคลื่อนทางการศึกษา หมวดที่ 4 มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนา ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และมาตรา 26 ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียนความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียนการร่วมกิจกรรม และการทดสอบความรู้ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา, 2562, น.1-21) การดำเนินงานต่างๆ ของโรงเรียนจะบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพได้ต้องเกิดจากความร่วมมือระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและครูเป็นสำคัญ ผู้บริหารโรงเรียนถือว่าเป็นผู้ที่มีความสำคัญในอันที่จะบริหารโรงเรียนไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ในการบริหารงาน เพื่อให้ผู้ได้บังคับบัญชาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพ

สำหรับการพัฒนาเด็กและเยาวชน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาทางด้านการศึกษา การดูแลสุขภาพ ส่งเสริมสุขภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาหรือโรงเรียน ดังนั้นโรงเรียนจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการปลูกฝังความรู้ เจตคติ พฤติกรรมทุกด้านและพฤติกรรมสุขภาพ เนื่องจากโรงเรียนเป็นจุดรวมของนักเรียนในชุมชนที่มาจากหลายครอบครัว จึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเกิดปัญหาสุขภาพ การเกิดโรคติดต่อ โรคไม่ติดต่อที่มีสาเหตุจากพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อม โรงเรียนจึงเป็นสถาบันหรือเป็นจุดที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคของเด็กวัยเรียน โรงเรียนจึงควรมีการจัดการโดยให้ความรู้ด้านสุขภาพ การสร้างเสริมทักษะที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง การปลูกฝังเจตคติ การจัดระบบและควบคุมสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ การจัดการและส่งเสริมโภชนาการในโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนเป็นสถานที่ที่มีสุขอนามัยที่ดี เอื้อต่อสุขภาพที่ดีของเด็กนักเรียน ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ การพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้องและมีสุขนิสัยที่ดีตลอดจนมีร่างกายที่แข็งแรงและติดตัวจนเป็นผู้ใหญ่ในการที่จะดำเนินงานให้นักเรียนมีสุขภาพที่ดีนั้น จำเป็นต้องดำเนินงานให้ครอบคลุมในหลายปัจจัยกระทรวงสาธารณสุขจึงได้นำเอาแนวคิดขององค์การอนามัยโลก เรื่อง "โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ" มาดำเนินการเพื่อที่จะพัฒนาสุขภาพเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาหรือโรงเรียนซึ่งองค์การอนามัยโลกได้ให้คำจำกัดความว่า "โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ คือ โรงเรียนที่มีขีดความสามารถ แข็งแกร่ง มั่นคง ที่จะเป็สถานที่ที่มีสุขภาพอนามัยที่ดีเพื่อการอาศัยศึกษาและทำงาน" ส่วนคำจำกัดความที่สำนักกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสนับสนุนสุขภาพ (สสส.) (2562) เรียบเรียงขึ้นคือ "โรงเรียนสุขภาวะ คือ โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนโดยมีเป้าหมายเพื่อ สร้างเสริมให้ "ผู้เรียนเป็นสุข" โดยการปรับสภาพเพื่อ ลดปัจจัยเสี่ยงเพิ่มพฤติกรรมสุขภาพ จัดโครงสร้างและระบบต่างๆ ให้โรงเรียน สภาพแวดล้อม ครอบครัว และชุมชนเป็นพื้นที่ปลอดภัย และส่งเสริมสุขภาวะของผู้เรียน ทั้งด้านกาย ใจ สังคม และปัญญา เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะที่ จำเป็นต่อการรับการเปลี่ยนแปลงสู่โลกยุคเทคโนโลยีดิจิทัล"

โรงเรียนเป็นจุดเริ่มต้นของการปลูกฝังความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมทุกด้านแก่เด็ก ดังนั้น โรงเรียน จึงเป็นสถานที่ที่สำคัญมากต่อการสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค ทั้งนี้เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้านสุขภาพที่ถูกต้องและมีสุขนิสัยที่ดีติดตัวไปจนถึงวัยผู้ใหญ่ (สำนักงานกองทุนส่งเสริมสนับสนุนสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข, 2562) ดังนั้น การบริหารจัดการโรงเรียนแก่นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนให้มี "สุขภาพ" ที่ดีหรือการมีสุขภาวะ จึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่ทุกฝ่ายต้องบูรณาการ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

ความร่วมมืออย่างเป็นรูปธรรม แม้ว่าปัจจุบันได้มีการริเริ่มโครงการต่างๆ มากมายเพื่อป้องกันและแก้ปัญหาสุขภาพแก่คนในประเทศ แต่เรายังคงพบเจอปัญหาเหล่านั้นเกิดขึ้นในสังคมไทยตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กนักเรียนและเยาวชนไทยสุขภาพจึงมีความสำคัญต่อเด็กนักเรียน เนื่องจากสุขภาพเป็นพื้นฐานสำหรับพื้นฐานทั้งหมดถ้าเด็กสุขภาพไม่ดี เด็กๆ จะไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ แนวคิดโรงเรียนสุขภาพเป็นแนวคิดที่มุ่งกระทำเป้าหมายการศึกษาไทยเป็นไปตามพระราชบัญญัติ และมีความเป็นมาตรฐานสากล ซึ่งองค์ประกอบของโรงเรียนสุขภาพมี 5 องค์ประกอบคือ (1) ผู้เรียนเป็นสุข (2) โรงเรียนเป็นสุข (3) สภาพแวดล้อมเป็นสุข (4) ครอบครัวเป็นสุข และ (5) ชุมชนเป็นสุข ทั้ง 5 องค์ประกอบ ความเกี่ยวเนื่องและส่งผล ต่อกัน กล่าวคือ โรงเรียนสุขภาพนั้นต้องมีเป้าหมายเพื่อสร้างเสริมให้ "ผู้เรียนเป็นสุข" โดยการปรับสภาพ ลดปัจจัยเสี่ยง จัดโครงสร้างและระบบต่างๆ ให้โรงเรียน สภาพแวดล้อม ครอบครัว และ ชุมชนเป็นพื้นที่ปลอดภัย และส่งเสริมสุขภาพของผู้เรียนทั้งด้านกาย ใจ สังคม และปัญญา จากเป้าหมายของ สสส. ที่ต้องการให้ "ทุกคนมีอายุยืนยาวขึ้นอย่างมีสุขภาพ" จึงจำเป็น ต้องวางรากฐานการพัฒนา สร้างและเสริมให้เด็กและเยาวชนของไทยมีศักยภาพและคุณภาพที่ เพียงพอเหมาะสม สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) สนับสนุน สุขภาพเด็ก เยาวชน และครอบครัว ร่วมกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง พัฒนาโรงเรียนตามกรอบ แนวคิดเพื่อพัฒนาสุขภาพของผู้เรียนทั้ง 4 มิติ พร้อมพัฒนาระดับการทำงานโรงเรียนให้เป็น พื้นฐานการทำงาน (Platform Plan) ของการแก้ปัญหาและพัฒนาสุขภาพให้สอดคล้องกับการปฏิรูประบบการพัฒนาครูแนวใหม่ที่สามารถจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สามารถพัฒนาตนเองและแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องได้

จากสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลต่อวิถีชีวิตของ เด็กวัยเรียนและเยาวชน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยเฉพาะด้านพฤติกรรมเสี่ยงจากการได้รับแบบอย่างที่ไม่เหมาะสม มีค่านิยมและ วัฒนธรรมตามกระแสสังคมที่ไม่ถูกต้อง นำไปสู่ปัญหาที่เกิดจากตัวเด็ก ครอบครัว และสภาพแวดล้อมทางสังคม เช่น การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ โรคเอดส์ ยาเสพติด ความรุนแรง และอุบัติเหตุ เป็นต้น ปัญหาดังกล่าว หากไม่มีการป้องกันล่วงหน้าจะก่อให้เกิดความสูญเสียนับการ จำเป็นต้องให้ความสำคัญและเร่งสร้างคุณภาพทั้งการศึกษาควบคู่ไปกับสุขภาพ เพื่อพัฒนาศักยภาพให้เด็กและเยาวชน เป็นผู้มีคุณภาพชีวิตที่ดี (สำนักงานส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2558, น.12) ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่ศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ดังนี้ ด้านลักษณะขององค์การ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านลักษณะของบุคลากร และด้านนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ ซึ่งส่งผลต่อการปรับปรุงหรือพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนสุขภาพสำหรับสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาสุขภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 จังหวัดแม่ฮ่องสอน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสุขภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 34 จังหวัดแม่ฮ่องสอน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสุขภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

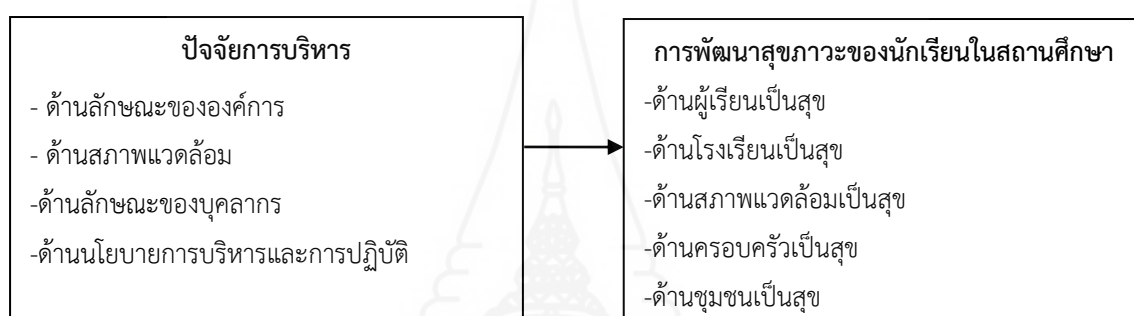
การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

4. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสุขภาวะในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ศึกษาได้แก่ ครูผู้สอน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประจำปีการศึกษา 2562 จาก 8 โรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 420 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูผู้สอน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประจำปีการศึกษา 2562 จำนวน 210 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซ์และมอร์แกน และทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น(Stratified Random Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) ข้อมูลส่วนบุคคล 2) การพัฒนาสุขภาวะของนักเรียนในสถานศึกษา และ 3) ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียนในสถานศึกษา การหาคุณภาพของแบบสอบถามโดยการหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา(Content Validity)จากผู้เชี่ยวชาญ มีค่าความสอดคล้องกับของแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มไม่ใชตัวอย่าง จำนวน 30 คนนำไปหาค่าความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ 0.94

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10
The 10th STOU National Research Conference

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การพัฒนาสุขภาวะของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ โรงเรียน นักเรียน ครอบครัว ชุมชน และสภาพแวดล้อม มีรายละเอียดดังนี้

1) ด้านโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า หลักสูตรของโรงเรียน มีลักษณะที่ยืดหยุ่น สอดคล้องตามสถานการณ์ และส่งเสริมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และครูมีวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้กว้างขวางและร่วมมือกับพ่อ แม่ผู้ปกครองในการ เสริมสร้างสุขภาวะผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2) ด้านนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้มีนิสัยใฝ่รู้เรียน เช่น กิจกรรมกล่าคิดกล่าถามกล่านำเสนอ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม เช่น กิจกรรมช่วยเหลือเพื่อนหรือผู้อื่นที่อ่อนแอกว่า กิจกรรมขยันอดออมไม่ฟุ่มเฟือยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3) ด้านครอบครัว โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การใช้เวลากับลูกอย่างมีคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และร่วมมือกับทางโรงเรียนในการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และพึงพาตนเองได้ อย่างพอเพียง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

4) ด้านชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การประสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน ในการส่งเสริมพัฒนาสุขภาวะผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และชุมชนเป็นแบบอย่างที่ดี ร่วมมือกับโรงเรียนในการส่งเสริมพัฒนาสุขภาวะผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

5) ด้านสภาพแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การจัดสภาพแวดล้อมโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนพื้นที่สีเขียวและมีสื่อการเรียนเพียงพอมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการมีสภาพแวดล้อมมีความปลอดภัย ปลอดภัยและเอื้อต่อการสร้างเสริม สุขภาวะผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียนในสถานศึกษา พบว่า ระดับปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านลักษณะขององค์กร ด้านนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ และด้านลักษณะของบุคลากร

1) ด้านสภาพแวดล้อม พบว่า เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ความสามารถติดต่อที่ช่วยในการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียนให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการมีอุปกรณ์เครื่องมือเพียงพอที่จะช่วยในการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียนให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2) ด้านลักษณะขององค์กร พบว่า เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ การมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาสุขภาวะของนักเรียนกับเพื่อนครูในโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการได้รับสวัสดิการอย่างเพียงพอที่จะช่วยในการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3) ด้านนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ พบว่า สถานศึกษามีหนังสือคู่มือระเบียบปฏิบัติงานต่างๆ เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานได้อย่าง ชัดเจน ถูกต้องเกี่ยวกับการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และผู้บริหารมีการนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้บริหารงานได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมในการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10
The 10th STOU National Research Conference

4) ด้านลักษณะของบุคลากร พบว่า การมีส่วนร่วมแก้ปัญหาเมื่อเกิดปัญหาขึ้นภายในสถานศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการได้รับการชี้แจงเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายขององค์การเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องมีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับมากกับการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียนในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียนในสถานศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะของบุคลากร ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านลักษณะขององค์การ และปัจจัยด้านนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณสะสมเท่ากับ .95 สามารถพยากรณ์การพัฒนาสุขภาวะในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ร้อยละ 91 สร้างสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = .343 + .421(X_3) + .134(X_2) + .114(X_1) + .245(X_4)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = .449Z_3 + .315Z_2 + .131Z_1 + .266Z_4$$

อภิปรายผล

1. การพัฒนาสุขภาวะของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 จังหวัดแม่ฮ่องสอนผลการประเมินโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาต้องดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนเนื่องจากเป็นสิ่งจำเป็นเพราะเป็นการปลูกฝังทัศนคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยที่ถูกต้องเป็นการส่งเสริมสุขภาพพลานามัยทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ของนักเรียนเพื่อให้พร้อมที่จะพัฒนาความสามารถ พฤติกรรม ค่านิยมของนักเรียนให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพตามนโยบายของสำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2558, น.16) ที่ให้โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนหรือโรงเรียนสุขภาวะเป็นจุดเริ่มต้นของความเป็นอยู่อย่างมีสุขภาพดี ไม่เพียงแต่นักเรียนเท่านั้น แต่เพื่อชุมชนทั้งมวล โรงเรียนทุกแห่งสามารถพัฒนาให้เป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพได้ มีการปรับแนวคิดด้านการศึกษาและแนวทางการประสานงานระหว่างครอบครัว ชุมชน กลุ่มหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อให้นักเรียนชุมชนมีสุขภาพที่ดี มีความสามารถในการกระบวนการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกันกับท้องถิ่น เช่น การพัฒนาทักษะ และความสามารถในการตัดสินใจปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพและเพื่อให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วม โดยมีภาคีด้านสุขภาพและการพัฒนาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ซึ่งโรงเรียนสุขภาวะ มี 5 องค์ประกอบคือ (1) ผู้เรียนเป็นสุข (2) โรงเรียนเป็นสุข (3) สภาพแวดล้อมเป็นสุข (4) ครอบครัวเป็นสุข และ (5) ชุมชนเป็นสุข ทั้ง 5 องค์ประกอบมีความเกี่ยวเนื่องและส่งผล ต่อกันซึ่งมีกระบวนการดำเนินงาน 5 ขั้นตอน คือ 1) นโยบายด้านส่งเสริมสุขภาพ 2) คณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพ 3) การค้นหาและกำหนดปัญหาสุขภาพ 4) แผนงาน/โครงการด้านส่งเสริมสุขภาพ 5) การดำเนินงานตามแผนและการติดตามผลด้านผู้เรียนเป็นสุข ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพรรณิ คงดีได้ (2556) การดำเนินงานเพื่อสร้างเสริมสุขภาวะทางจิตของนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนฉียงใหม่ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานเพื่อสร้างเสริมสุขภาวะทางจิตประกอบด้วย การกำหนดปรัชญาวิสัยทัศน์การจัดหลักสูตรสถานศึกษาการจัดการเรียนการสอนตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

ทั้งสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสภาพแวดล้อมทางสังคมสามารถพัฒนาสุขภาพจิตของนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน นี้อัจฉริยะใหม่ได้อย่างเหมาะสมในด้านสุขภาวะทางจิตของนักเรียนและบุคลากรพบว่าทั้งนักเรียนและบุคลากรแสดงให้เห็นถึง การเป็นผู้ที่มีสุขภาวะทางจิตดีประกอบด้วยมีความสามารถในการปรับตัวต่อสถานการณ์ต่างๆ รวมไปถึงความสามารถในการ อยู่ในภาวะเครียดของสังคมได้อย่างปกติสุขมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่นสามารถปฏิบัติตามหลักธรรมพรหมวิหารสี่คือมี เมตตาจิตช่วยเหลือเพื่อให้ผู้อื่นพ้นจากความทุกข์ให้ความช่วยเหลือเมื่อผู้อื่นเดือดร้อนด้วยความเต็มใจมีความยินดีและไม่คิด อิจฉาหรือริษยาเมื่อผู้อื่นได้ตลอดจนวางเฉยและยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชีวิตโดยไม่เกิดความขัดแย้งในจิตใจสรุป ได้ว่าการดำเนินงานของโรงเรียนนิตยารักษ์ใหม่สามารถสร้างเสริมให้นักเรียนและบุคลากรมีสุขภาวะทางจิตที่ดีได้อย่างแท้จริง โดยการปลูกฝังแนวคิดพรหมวิหารสี่ให้กับนักเรียนและบุคลากรผ่านการดำเนินงานด้านต่างๆ

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 34 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ด้านลักษณะขององค์กร ด้านนโยบายการบริหาร และการปฏิบัติ และด้านลักษณะของบุคลากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากอาจเป็นเพราะว่า การบริหารจัดการสถานศึกษาที่มี ประสิทธิภาพเป็นกระบวนการดำเนินการในกิจกรรมต่างๆ ที่มีปัจจัยการบริหารเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาให้ ความสำคัญ และส่งเสริมสนับสนุนปัจจัยในการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียนในสถานศึกษาเพื่อดำเนินการดำเนินงานให้บรรลุ เป้าหมายที่ต้องการโดยทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และได้ผลงานตามที่ต้องการดังที่สเตียร์ส (Steers, 1977, น. 39 อ้างถึงใน วาริ สืบพันธ์, 2540, น. 46-54) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพขององค์กรโดยจำแนกเป็น 4 ประเภท คือ 1) ลักษณะขององค์กร เป็นลักษณะของความสัมพันธ์ของสมาชิกในองค์กร ซึ่งเป็นไปตามแบบแผน และกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ การดำเนินงานของสมาชิกเป็นไปตามอำนาจหน้าที่การควบคุมบังคับบัญชาเป็นไปตามลำดับขั้น และมีการแบ่งงานกันทำอย่างเป็นระบบมีสัดส่วนแน่นอน 2) ลักษณะของสภาพแวดล้อม มีทั้งสภาพแวดล้อมภายนอก และสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการดำเนินงาน 3) ลักษณะของบุคคลในองค์กร พฤติกรรม ของบุคคลในองค์กรมีผลกระทบหรือมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานในองค์กรอันจะนำไปสู่ความสำเร็จ และ 4) ลักษณะของ นโยบาย การบริหารและการปฏิบัติในประเด็นต่างๆ เช่น การกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและแน่นอน การจัดหาและการใช้ ทรัพยากร การสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน กระบวนการสื่อสาร ภาวะผู้นำ และการตัดสินใจ การ ปรับตัวขององค์กรและการริเริ่มสร้างสรรค์ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เชิดพงษ์ ชัยวรรณ (2556) ศึกษาแบบแผนการจัด การศึกษาแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพและปัญหาในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 สรุปปัญหาจำแนกออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการศึกษาขาดการพัฒนากระบวนการนิเทศอย่างต่อเนื่อง คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนขาดการสนับสนุนโรงเรียน ขาดการมีส่วนร่วมและโรงเรียนบางโรงเรียน ผลงานเด่นแต่ ขาดการสนับสนุนให้มีการต่อยอดขยายผลอย่างเป็นรูปธรรม 2) ด้านครูผู้สอนและการจัดการเรียนรู้ ครูสอนแต่วิชาหลักสอน ไม่ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูไม่เพียงพอ ครูใช้การสอนแบบบอกความรู้ ขาดทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการสู่ทักษะ ชีวิต 3) ด้านผลผลิต นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่ามาตรฐานของประเทศ และขาดทักษะการเรียนรู้ทักษะชีวิต 4) ด้านทรัพยากร โรงเรียนมีงบประมาณจำกัด วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ 5) ขาดการมีส่วนร่วมขององค์กรหรือภาคี องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ขาดการพัฒนาฐานข้อมูลแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อใช้ประโยชน์ใน การจัดการเรียนรู้ ผลการศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัด

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10 The 10th STOU National Research Conference

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ทำให้ได้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะ หรือเรียกว่า SITIN MODEL ประกอบด้วย 1) การนำองค์กรเชิงกลยุทธ์ (Strategic Leadership : S) 2) จัดทำแผนการศึกษาแบบบูรณาการ (Integrated Plan : I) 3) เสริมศักยภาพแกนนำการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (Teacher Empowerment : T) 4) จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (Integrated Learning Activity : I) และ 5) พัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสุขภาวะ (Network for well Being : N) และในการบริหารจัดการศึกษาการนำองค์กรเชิงกลยุทธ์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการดำเนินงานสู่ความสำเร็จ เพราะเป็นโครงสร้างหลัก และ 4 องค์ประกอบ ที่เหลือเป็นตัวสนับสนุนในการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด และสอดคล้องกับพัฒนา หมายยอต (2558) วิจัยการพัฒนาศักยภาพนักศึกษา ในการสร้างเสริมสุขภาวะทางปัญญา ผลการพัฒนาพบว่าระดับสุขภาวะทางปัญญาของนักศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่โดยใช้แบบ วัดสุขภาวะทางปัญญา (IWS-23) นักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีสุขภาวะทางปัญญาในระดับค่อนข้างสูงเมื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของสุข ภาวะทางปัญญารายองค์ประกอบย่อยพบว่านักศึกษามีสุขภาวะทางปัญญาในองค์ประกอบด้าน “รู้” อยู่ในระดับสูงและนักศึกษามี สุขภาวะทางปัญญาในองค์ประกอบด้าน “ตื่น” อยู่ในระดับค่อนข้างสูงแต่พบว่านักศึกษามีสุขภาวะทางปัญญาในองค์ประกอบ ด้าน “เบิกบาน” อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ และสอดคล้องกับงานวิจัยของแดน ศรีชนะวัฒน์ (2555) ศึกษาปัจจัยการบริหารที่ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยการบริหารงานของสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมี ส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ผู้ปกครองและชุมชน ด้านการพัฒนาทักษะ/ความรู้แก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และด้านการบริหารและการจัดการ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องมีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับมาก กับการพัฒนา สุขภาวะของนักเรียนในสถานศึกษาอาจเป็นเพราะการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ มีการร่วมกันกำหนด นโยบายการ บริหารและการปฏิบัติไว้ให้ชัดเจน มีการจัดทำข้อมูลและสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับ สภาพปัญหาและความต้องการด้านสุขภาพ ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วมให้ความสำคัญ และเห็นประโยชน์ ของการส่งเสริมสุขภาพจะเขามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสุขภาพมากขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของมนัญญา อุปธิ วัชรภัทร ภัทรกุล และ สมพร แผลงภู (2558) ศึกษาปัจจัยการบริหารที่มีความสัมพันธ์ต่อผลการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ .01 มีความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน เมื่อ พิจารณารายด้าน พบว่า ปัจจัยการบริหารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์ กันในทางบวกทุกคู่กับผลการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะของบุคลากร ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านลักษณะขององค์กร และปัจจัยด้านนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษามีนโยบายการบริหารและการปฏิบัติในการ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10 The 10th STOU National Research Conference

พัฒนาสุขภาวะของนักเรียนในสถานศึกษาที่ชัดเจน มีการตั้งคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนกำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา พร้อมทั้งกำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน รูปแบบกิจกรรม บทบาทที่เกี่ยวข้อง มีตัวชี้วัดในการติดตามประเมินผล การประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และระบบรายงานอย่างชัดเจน คณะครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนปฏิบัติตามแผนงาน โครงการ ที่กำหนดไว้ โรงเรียนมีการประเมินตนเอง โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานการประเมินโรงเรียน ส่งเสริมสุขภาพ เพื่อค้นหาสิ่งที่ยังไม่ได้ดำเนินการหรือดำเนินงานไม่เป็นไปตามเกณฑ์ มาตรฐานโรงเรียน ส่งเสริมสุขภาพ และดำเนินงานเพื่อปรับปรุงให้บรรลุตัวชี้วัดตาม เกณฑ์มาตรฐานการประเมิน มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม สร้างขวัญกำลังใจในการ ดำเนินงานโดยคณะกรรมการนิเทศภายในของโรงเรียนเป็นระยะ ระหว่างการปฏิบัติงาน ตรวจสอบ ทบทวน ประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพโดยคณะกรรมการจากหน่วยงาน สาธารณสุขและการศึกษา รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ ในแต่ละกลุ่มโรงเรียน หรือเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งครูผู้ปกครอง และสมาชิกของชุมชนจะได้รับความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยเพื่อนำไปปฏิบัติ ให้เกิดทักษะการดูแลสุขภาพที่เหมาะสมของนักเรียน และสอดคล้องกับผลการวิจัย ของ สมศิริ นนทสวัสดิ์ศรี และนิศารัตน์ ให้โก๋ (2555) พบว่าการที่ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์เรื่องสุขภาพและ ให้ความสำคัญด้านการส่งเสริมสุขภาพ จะเป็นแม่แบบให้บุคลากรของโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ปฏิบัติงานตามนโยบายอย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรพัฒนาปรับปรุงการบริหารด้านสภาพแวดล้อม ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อให้สภาพแวดล้อมเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียนในสถานศึกษา
2. ควรพัฒนาปรับปรุงการบริหารด้านลักษณะขององค์การ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 จังหวัดแม่ฮ่องสอนเพื่อพัฒนาสุขภาวะของนักเรียนในสถานศึกษา ให้มีลักษณะที่ส่งผลต่อการพัฒนาสุขภาพของนักเรียนในสถานศึกษา
3. ควรพัฒนาปรับปรุงการบริหารด้านนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 จังหวัดแม่ฮ่องสอนให้มีนโยบายและแผนปฏิบัติที่ครอบคลุมและมุ่งเน้นพัฒนาสุขภาวะของนักเรียนในสถานศึกษา
4. ควรพัฒนาปรับปรุงการบริหารด้านลักษณะของบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 จังหวัดแม่ฮ่องสอนเพื่อพัฒนาสุขภาวะของนักเรียนในสถานศึกษา ให้มีความรู้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาสุขภาวะของนักเรียนในสถานศึกษา
5. ควรส่งเสริมการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านสิ่งแวดล้อมโดยจัดการให้มีสภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัย ปลอดภัยตามสุข และเอื้อต่อการสร้างเสริม สุขภาวะผู้เรียน มีอุปกรณ์เครื่องมือเพียงพอที่จะช่วยในการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียนให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
6. ควรส่งเสริมการพัฒนาสุขภาวะในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 34 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านชุมชน โดยชุมชนเป็นแบบอย่างที่ดี และร่วมมือกับโรงเรียนในการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาอาคารสถานที่ บุคลากร สื่อ วัสดุครุภัณฑ์และอื่นๆ ในการส่งเสริมพัฒนาสุขภาวะผู้เรียน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10 The 10th STOU National Research Conference

7. ควรส่งเสริมการพัฒนาสุขภาวะในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 34 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านครอบครัว โดยผู้ปกครองเอาใจใส่ลูกหลานและมีสัมพันธภาพ ภายในครอบครัวที่ดี และร่วมมือกับทางโรงเรียนในการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และพึ่งพาตนเองของนักเรียนได้อย่างพอเพียง

8. ควรส่งเสริมการพัฒนาสุขภาวะในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 34 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านนักเรียน โดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม เช่น กิจกรรมช่วยเหลือน้องหรือผู้อื่นที่อ่อนแอกว่า กิจกรรมชยันตดอกไม้ฟุ่มเฟือย กิจกรรมออกกำลังกายให้ผู้เรียนเป็นผู้มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงสมบูรณ์ กิจกรรมเล่นกีฬา กิจกรรมเล่นดนตรี ฯลฯ

9. ควรส่งเสริมการพัฒนาสุขภาวะในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 34 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านโรงเรียน โดยการสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างบุคลากรในการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน ส่งเสริมให้ครูมีวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้อย่างกว้างขวางและร่วมมือกับพ่อ แม่ผู้ปกครองในการเสริมสร้างสุขภาวะผู้เรียน มีสวัสดิการอย่างเพียงพอในการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน และนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมในการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน

2. ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาสุขภาวะในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน

เอกสารอ้างอิง

กัญญาณัฐ ฤทธิ์บำรุง. (2559) . แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาในสภวิทยาเขตอจธราลัยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2553) . การบริหารการเปลี่ยนแปลง (change management) .

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ครุสภา. (2556) . ประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่อง สารความรู้ สมรรถนะและประสบการณ์วิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครูผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และศึกษานิเทศก์ ตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556. ราชกิจจานุเบกษา.กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย.

ชนิดาภรณ์ อุ่นจรัส. (2560) . การพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

เชิดพงษ์ ชัยวรรณ. (2556). รูปแบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะในสถานศึกษาขนาดเล็กกรณีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 1. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต,

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10
The 10th STOU National Research Conference

- แดน ศรีชนะวัฒน์ (2555) ศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 : สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. ราชกิจจานุเบกษา.136 (ตอนที่ 57 ก,1-21).
- พัฒนา หมวยกยอด (2558) การพัฒนาศักยภาพนักศึกษาในการสร้างเสริมสุขภาวะทางปัญญา. ปริญญานิพนธ์ วิทยาสตร์ดุสิต บัณฑิต การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสารมิต
- มนัญญา อุปธิ, วีรภัทร ภัทรกุล, และ สมพร แผลงภู (2558) ศึกษาปัจจัยการบริหารที่มีความสัมพันธ์ต่อผลการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1.
- วาริ สืบบานเย็น. (2540) ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1 . มหาวิทยาลัยศิลปากร/กรุงเทพฯ.
- สมศิริ นนทสวัสดิ์ศรี และนิศาตร์น ให่โก (2555). รูปแบบการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับทองของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา โรงเรียนวัดสุวรรณคีรี. วารสารเกื้อการุณย์, 19(1), 55-70.
- สำนักกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) กระทรวงสาธารณสุข. (2562).
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 จังหวัดแม่ฮ่องสอน. (2561) .9 อำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 จังหวัดแม่ฮ่องสอน. [ออนไลน์].<https://sites.google.com/a/mhs1.go.th/mhs01/home/authority>. (ค้นคืน 10 กรกฎาคม 2563) .
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556) . คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล. สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2559) . รวมกฎหมาย กฎระเบียบการบริหารงานบุคคล ด้านกฎหมายของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา.
- สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.(2559).คู่มือการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2558). กรุงเทพฯ : สำนักบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุพรรณิ คงดีได้ (2556). การดำเนินงานเพื่อสร้างเสริมสุขภาวะทางจิตของนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนฉือจี๋เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.